

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razun nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina zunanja:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

Oglaš

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 6. Ministerski predsednik baron Banffy, minister za domobranstvo, Fejervary, in finančni minister dr. Lukacs so došli semkaj. Barona Banffy-a je cesar vsprejel v avdijenco. Pozneje je vladar sprejel tudi Fejervarija, Lukacsa in ministra a latere, Secheny-a. Ministri ostanejo tukaj tudi jutri.

Budimpešta, 6. Ogerska brzobjavna korespondenčna pisarna javlja: Ozirom na poročila listov o pogajanjih za kompromis med vlado in večimi člani ogerske zbornice poslancev, izjavljajo od pristojne strani, da se ne ve nič o kakih pogajanjih za kompromis.

Madrid, 6. Kraljica regentinja je pomilostila vse one osebe, ki so bile obsojene radi tiskovnih zločinov.

Madrid 6. Kraljica-regentinja podpiše jutri dekret, s katerim razpušča ministerstvo za kolonije, katero je sedaj nepotrebno.

London 6. V bližnjem Barkingu se je v Hettovi-ladjetesalnici razletel nov kotel, o čemer je bilo 9 oseb ubitih, 30 do 40 pa ranjenih. Bližnje delavske hiše je razrušilo.

Madrid 5. «Agencia Fabra» poroča, da sta se Silvela in general Polajjeva dogovorila, da sestavi kabinet, ako bi to od njiju zahtevala kraljica-regentinja.

Rim, 6. Soproga avstro-ogerskega poslanika na papeževi stolici, grofica Revertera, je umrla danes popoldne na boleznih na sru.

Rim 5. «Agencia Stefani» javlja iz Massave, da je Ras Mangaša razpostavil svoje oddelke v močnih pozicijah pri Adagamus-u. Ras Makonen je oddaljen od tam kake dve uri hoda. Isti najbrže ne nameruje napasti Rasa Mangaša, pač pa obkrožiti ga tako, da zgube tigranski glavarji vse upanje do zmage in bodo prisiljeni zapustiti poslednjega. V taboru slednjega primankuje živeža. Menelik je došel v Deianta, severno od Magdala.

London 5. Več večernih listov poroča: Polkovnik Lavis je popolnoma užugal emira Fedila. 500 dervišev je ubitih, mnoge so ujeli. Emir je ušel.

Madrid 5. Strašen je položaj španskih ujetnikov na Filipinah. Petricio Špancev, ki so se udali Američanom, so slednji izročili ustašem. Več menihov, ki so bili v ujetju ustašev, je umrlo od glada. Mnogo Špancev so oropali in pomorili. Nunski samostan v Guancani so oropali in nune so bile žrtve surovega nasilja.

Rim 6. «Agencia Stefani» poroča iz Massave: Četam Rasa Makonen-a primanjkuje živeža. Dve koloni, ki sti šli iskat živeža v okolice tabora, so domačini odbili in o tem uplenili blizo sto pušek. Sliši se, da si Ras Makonen želi miru pod pogoji, katere mu je nudil Ras Mangaša novembra meseca, a so bili odklonjeni. Ras Mangaša se je baje branil kakih pogajanj.

New-York 5. Iz Washingtona brzobjavljajo, da se bode najbrže skušalo deti Aguinalda (vodjo ustašev na Filipinih) v zapor, ako ne bode hotel ugoditi zahtevam, katere so se mu stavile; na to da domačini na Filipinah položijo orožje in se razidejo.

Carigrad 5. Turški listi poročajo, da so vojaške operacije v Yemen-u imele vseh. Uporniki so tepeni in nekaj šejkov, ki so imeli poveljništvo, so ujeli.

New-York 5. «New-York Herald» javlja iz Washingtona, da je general Otis poslal generalu Millerju vojakov na pomoč.

Odnosaji na c. kr. gimnaziju v Gorici.

(Dopis z Goriškega.)

Znani so že nekateri nedostatki, ki vladajo na goriškem gimnaziju, ali mesto besede »nedostatki« bi rekli morda bolje, da je za marsikaj premalo, a za drugo zopet preveč »preskrbljeno«; saj so se že opetovane žule pritožbe celó v listih radi žalostnih razmer na gimnaziju v Gorici. Toda sodili smo dosedaj veliko premilo, in še le dijaki, ki pohajajo ta gimnazij, pojasnili so nam o božičnih počitnicah te razmere v pravi luči.

Nočemo na tem mestu navajati vseh posamičnih, obžalovanja vrednih dejstev, temveč hočemo tem potom le opozoriti merodajne činitelje, ki so (razven nadzorovalnih, nam ne posebno prijaznih oblastij) v prvi vrsti naši državni in deželni poslanci, da se, kolikor se še niso, informujejo na pristojnem mestu ter primernim potom odpomorejo nedostatkom. Znano nam je do sedaj, da je že bil od kluba slov. dež. poslancev v Gorici zvršetkom zadnjega šolskega leta eden gg.—ov poslan, da se osebno prepriča, v koliko so utemeljene pritožbe proti krivični klasifikaciji pragermanskega profesorja, s katerim je predzadnje poletje osrečilo goriški gimnazij kratko ministerstvovanje Gautseha et cons. Ker g. poslanec še ni mogel do sedaj uporabiti dotičnega gradiva, naj se blagovoli še poučiti, koliko se je g. profesor že »poboljšal« (»hujši je, nego je bil prej«) v tem oziru, in tudi, kako je mož govoril v slavnostnem govoru dne 2. dec. t. l. pred zbrano gimnazijsko mladino; prepričani smo, da g. poslanec pomnoži nabrano gradivo z nekaterimi še »lepšimi« momenti.

To bi skoro še ne bilo najhujše, kar uganja dotični velenemski profesor, pri katerem se odlični slovenski dijaki kar čez dva počitniška meseca prelevljajo v »komaj zadostno« kvalifikovane; a narobe: nemški, pomilostinapredajoči, baš tako »počasni« y odlične; kajti še hujših pritožeb je čuti o nekem učitelju, ki je slovenskega rodu. Še sedaj si, na primer, ne moremo razložiti, po kakem zlem duhu »udarjen« je začel dotičnik v slovenski uri predavati slovensčino in izpraševati v nemškem jeziku! Ko ga je eden vprašanih dijakov opemnil bona fide, da imajo slovensko uro, pa je mož še trdil in opravičeval svoje postopanje ter je ubogim dijakom navlekel še direktorja na vrat, kateri poslednji ga je seveda podpiral neopisnim veseljem in zadovoljstvom ter je navajal kakor »argumente«, »da je naš cesar nemškega rodu«, »da je gimnazij nemški«, in da je nemščina »uradni jezik«. Vrhunec tega pa je, da je dobil dotični dijak 7 ur zapora za svojo opravičeno opombo. (Kje so bili tedaj slovenski profesorji, ko se je predlagala kazen?! Naj se ne izgovarjajo, da morajo potrpeti s slovenskim kolegom, ker se jim smili. — Če že hoče vlada protežirati dotičnika, naj to stori kje drugje, in ne v Gorici —; zakaj pa se jim ne smili dijak, ki trpi po

krivici, a tudi ne ubogi slovenski oče, ki mora zaradi — ne vemo kako bi rekli — profesorjeve in krivičnosti nemškega vodje plačati ne baš nizko šolnino 15 gl.) — Kdor se zanima, lahko poizvé še marsikaj o dotičnem profesorju. Je-li čudo, da dotičnik zgublja ugled in spoštovanje pred mladino?!

Kakor rečeno, nočemo navajati nadaljnjih posamičnih, katerih nam je obilo na razpolago. Želimo le, da storé naši gg. poslanci potrebne korake, da poskrbi naučna uprava dostojen pouk slovensčine, ter odpravi krivične zahteve pangermanskih profesorjev, ki hočejo tudi goriški gimnazij pripraviti do tega, da se bo na njem čitali edini blažilni Goethe, Schiller etc, ter premleval vse neslane podrobnosti nemške slovstvene zgodovine, a zane-marjalo vse drugo!

Ven z osebnostmi iz naših polemik!

To je najgrši izrastlek medsebojnih polemik v Slovenceh, mesto da bi z argumenti pobijali napadne trditve nasprotnikov, pa mahamo z gorjčami po osebnosti. To zastruplja naše polemike, da dosežamo z istimi nasprotno od onega, po čemer bi imeli stremeti. Mesto da bi stvarnimi razlaganji bistrili pojme in koristili stvari, skušajoči pridobivati drugače misleče za prave nazore, pa ogorčamo čutstva po osebnih napadih.

Koliko se je že pisalo o tem grehu našem! Vse zastoj! Koliko trpimo ob periferiji na tacihi oanošajih — trpimo ne le zato, ker moramo vsled tega pogrešati vsako ukupno, koncentrovano pomoč od strani srečnejih rojakov, ampak tudi zato, ker taki pojavi strasti in nespoštovanja naše prve in najnujnejše potrebe: zloznega dela za rešitev drage dedščine, izročene nam od pradedov — provzračajo v nas samih duševno depremisijo in neveselje do borbe! Škoda je torej za nas dvojna: strupeni medsebojni boj nam odvrača pomoč in je zajedno vzrok, da tudi sami nismo tako samozavestni in podjetni, kakor bi morali biti in kakor bi tudi bili, ako ne bi padala na nas slaha — takih polemik, ki le podirajo in ničesar ne zidajo!

Koliko smo že tožili, koliko svarili, koliko, prosili in rotili. Zastoj, vse zastoj: naši klici so ostali glas upijočega v puščavi.

Vendar se oglašamo zopet in sicer iz več vzrokov. Prvi tak vzrok bi bila zavest o veliki škodi, ki jo trpi naša vseukupnost; drugi pa, ker sodimo, da je skrajna krivica že posamičnikom sploh, ako jim odgovarjamo z osebnimi napadi mesto z razlogi!

A kolika je krivica, ako osebno zasmehujemo svoje lastne novinarske tovariše — krivica, ne le dotičnikom samim, ampak vsemu novinarskemu stanu, ker se s tem ubija ugled tega stanu! Denimo, da bi vsi naši novinarji pričeli osebno zasramovati drug drugega radi tega, kar je bilo umešnega ali neumestnega v listu, za kateri pišejo — kam pridemo potem? Kdo bode spoštoval ta stan novinarjev, ako bi sami vzbujali domnevanje, da je stan novinarjev le stan šarlatanov, ničevodcev — barab?!

Naravno je, da so med nami razlike v menjenju, saj zastopamo različne misli, stališča in na-

zore, saj je naravno, da sodi o kakem konkretnem slučaju drugače oni, ki vidi stvar od blizo in na lieu mesta in drugače oni, ki jo presoja iz daljave: ali kraj vse razlike v menenju bi nam morala biti ukupna — skrb za ugled svojega stanu, in to ne le radi naših oseb, ampak, ker je od ugleda stanu zavisen tudi ugled institucije, ki je prvim činiteljem v življenju naroda, ki je motor, goneči in povspešujoči vsesplošni razvoj. Kako smemo zahtevati od naroda, naj sledi novinstvu, ako se novinstvo ne spoštuje samo?!

Ponavljamo torej: polemikam je in mora biti jedino ta namen, da bistrijo pojme, nikakor pa ne, da uničujejo, oziroma skušajo uničevati osebe. Le tedaj je dopustno, da se javna diskuzija dotika oseb, kadar je oseba bistveno spojena s stvarjo in se nikakor ne da ločiti jedno od drugega, a tudi tedaj ne smemo kazati, da je polemika naperjena le proti osebi, ampak da omenjamo iste le v toliko, kolikor je neobhodno potrebno za pojasnjenje stvari.

K tem opazkam nam so dali povod osebni napadi na gospoda Gabrščka, lastnika »Soče«. Ne-radi pišemo o zaslugah oseb, ker nam ugaja vse prej nego osebni kult. Mi, če le moremo, se izogibamo imenovanju celó onih oseb, ki so nam blizu in katerih žrtve za narodno stvar so nam dobro znane in ki bi — lahko rečemo to — zaslužile sleherni dan, da bi se jim izrekalo javno priznanje. Ali napadi na Gabrščka so prehudi, tako, da nam velevati toliko kolegijalnost, kolikor skrb za stanovski ugled, da moramo izreči par besed v njegovo obrambo.

Mi poznamo gospoda Gabrščka dobre lastnosti in tudi — človeške slabosti. A kdor objektivno sodi, ta mora pripoznati, da so Gabrščkove zasluge tolike da pač ne zasluži — taci osebni napadov!

Mi vsi smo pričeli, kakov preobrat na bolje se je izvršil na Goriškem od tedaj, odkar deluje tam Gabršček kakor novinar; mi vsi vemo, koliko je že Gabršček storil za razvoj slovenske književnosti; mi, ki smo v tesni dotiki z istrskimi brati, vemo, kaj je storil Gabršček s tem, da je z velikanskim; riziko ustanovil v Pulju tiskarno, mi vsi vemo, koliko preganjanja je že moral pretrpeti od strani nasprotnikov in od strani zistema in koliko preiskav je že prebil: da ni nikdar omahoval, nikdar se bal, tako, da mu v tem pogledu ni vrstnika med novinarji slovenskimi; mi vemo, da je ravno on, se svojo redko marljivostjo, delavnostjo in agilnostjo vzdramil politično društvo »Sloga« iz prejšnje letargije; mi vemo, da je že zdaj na delu za izvršenje načrtov, ki so conditio sine qua non za definitivno zmago slovenstva na Goriškem.

In ker vemo vse to, nas boli, da se tacega delavca slika kakor pravo nesrečo, kakor grdega koristolovca, kakor olowna, kakor ničevdeca, kakor človeka brez vsacega talenta itd. itd.

Vse je prav, ali to je preveč. Taki osebni napadi — in še celó, ako so v flagratnem nasprotstvu z dejstvi — niso v čast slovenskemu novinstvu. Mesto da bi bili veseli v prvi vrsti ravno mi, ako se je kateri naših tovarišev povzdignil do veljave, mesto da bi ga zavračali le stvarno, kadar menimo, da nima prav — pa s kolom po njegovi osebi!! Priznavamo, da je tudi v »Soči« padla marsikatera ostrina, ali tako osebna ni bila nikdar, da bi bili opravičeni taki napadi na nje lastnika.

Ne, to nam ni v čast in ni rodoljubno. Kdo bode hotel sploh še delati v javnosti, ako je sleherni hip v nevarnosti, da ga predstavijo javnosti kakor kako karikaturu?!

Radi stvari, kateri služimo in radi ugleda našega stanu prosimo torej in rotimo tovariše: ven z osebnimi napadi iz slovenskih polemik!

DOPISI.

Is Opatije, dne 5. januarja 1898. — (Skrajna brezobzirnost zdravniške komisije.)

Pod tem naslovom smo prinesli v št. od 31. decembra minolega leta dopis, v katerem smo, navedši jeden slučaj glede napravljanja trotoarja pred hišo neke gospe, pojasnili postopanje zdravniške komisije v stvarnem in formalnem pogledu. Ne da bi bila izpolnila pogoje za dovoljenje, ne da bi

bila kaj odgovorila na te pogoje, je dala komisija napraviti trotoar na tujih tleh; in ko je lastnica vile obnovila svoje pogoje, vrnila ji je komisija dotični dopis s pozivom, naj sestavi svoj dopis v nemškem jeziku, češ, da ona, komisija, nima nikogar, ki bi jej mogel prevesti hrvatski dopis. Lastnica vile je na to izročila stvar odvetniku. Le-ta je pisal komisiji — ume se — tudi hrvatski! Komisija mu je odgovorila — nemški in kako!!

Na Vaš dopis — pravi odvetniku, sestavljen sicer v hrvatskem jeziku (katerega si je dala prevesti) odgovarjamo:

»Že obstoječi in od komisije napravljeni trotoar pred vilo gospe se podre in se povrne vse v prejšnje stanje ter se takoj prične s potrebnim delom.

Od gospe (lastnice vile) upisanih 10 gld. za trotoar se uničuje, anuljuje.

Istodobno se obrača komisija do kompetentnih oblasti, naj obvežejo gospo, da v zmislu občinskega zakona na svoje stroške napravi trotoar pred svojo hišo.

Kar sledi, pa moramo že reproducirati v nemškem jeziku:

»Wir haben an Frau auf ihre Zuschrift in höflicher (!!!) Weise geantwortet, und sie ersucht, persönlicher Rücksprache mit uns zu pflegen, oder aber ein in deutscher Sprache verfasstes Schreiben einzusenden, nachdem wir Niemanden im Dienste haben, welcher der croatischen Sprache mächtig ist, und die Cur-Commission in deutscher Sprache amtlich verkehrt.

Hiermit erachten wir diese Angelegenheit als erledigt. Hochachtungsvoll. Der Curvorsteher: Wachter, Oberst.

Ta dopis je od 1. januarja 1899 št. 4 in ima pečat »Cur-Commission Abbazia.«

Ali si je možno misliti kaj brezobzirnejega?!

Komisija je delala trotoar kake tri tedne in potrošila v to kakih 100 gld. Sedaj pa hoče dati podreti ta trotoar ter tako vreči v jamo potrošeni denar, in vrhu tega še ne prejeti daru 10 gld., kakoršnje darove pobira po hišah. Mar se tako ravna z denarjem komisije? Kdo je pooblastil gospoda predstojnika polkovnika Wachterja za tako postopanje?! Ako je že uvidel, da je postopal krivo, mar naj radi tega trpi blagajna komisije? Mar naj se tako mečejo v jamo prispevki gostov in darovi posamičnikov? Ali naj ti plačujejo brezobzirno postopanje njegovo? Ako gospod polkovnik misli tako, pa niso njegovih misli drugi člani komisije, kajti sicer bi se morali najti drugi činitelji, ki bi prepričali tako razsipanje denarja občinstva!

Na grožnjo gospoda predstojnika, da se obrne do kompetentne oblasti, da na temelju občinskega zakona prisilijo lastnico vile, da ona na svoje stroške da napraviti trotoar, ni niti vredno ozirati se. Gospod oberst-predstojnik gotovo ne pozna zakona, po katerem naj bi se moglo siliti rečeno lastnico, kajti, ako je tak zakon, zakaj pa ga ni gospod oberst porabil že poprej?! Zakaj je trosil denar, kjer so bili dolžni drugi? Za kaj je celó prosil lastnico vile za dovoljenje, da se napravi trotoar? Sicer pa smo danes že 5. januarja in gospod oberst še ni došel podirati trotoarja!!

A kaj naj rečemo na nemški navedene besede slavne komisije?! Ona da je odgovorila na uljuden način na dopis dotične gospe! Ta »uljudni način« je sestel v tem, da je komisija vrnila dopis gospej in da je pozvala isto, naj pošlje nemški sestavljen dopis! Ako je to uljudnost, potem sploh ne vemo, kaj je — neuljudnost! In zakaj naj bi gospa pošljala komisiji nemški dopis?! Zato morda, ker komisija nima nikogar v službi, ki bi znal hrvatski in ker ona občeje uradno le v nemškem jeziku?! Kaj pravite na to, gospodje člani komisije, bodisi da ste od strani občine?! Koliko časa še bode trajalo to?! Kako dolgo bo plačane komisije smel postopati tako? In da je s tem rešena vsa stvar?! Pri častniku in vojaku bi moglo biti tako, a pri dveh strankah, katerih vsaka si lahko išče svojo pravico tudi na sodišču, ne odločuje samo jedna istih! In ako jedna ni zadovoljna, in dokler ni zadovoljna, in dokler ne reče svoje kdo tretji, se stvar ne more smatrati rešeno!

Politični pregled.

TRST, 7. januarja 1899.

K položaju. Od notri, iz srede velikega zbora zvonov, opominjajočih na nadaljnje viharje, je zapel te dni zvonček — miru; rahlo sicer, boječe, skoro sramožljivo, ali vendar tako, da ga je čuti. Človeku se zdi, kakor da čuje glasove iz davno, davno minolih časov; tako čudno zveni to našim ušesom, navajenim le bojnemu kriku.

Českich glasov v nekaterih novinah in iz ust posl. Pacška smo že omenili, ki so povdarjali, da je narod češki pripravljen za pošteno spravo, pa tudi v nemškem taboru je videti, kakor da se je začelo nekaj gibati — kakor nekaka utrujenost in želja po oddihljaju. Tako je vskliknil te dni eden najhujih med najhujimi, posl. Prade: »Med tem, ko si zunaj dele jeden cel del sveta, pa se mi prič-kamo o tem, da-li zdravnik v Liberech sme govoriti češki ali ne!!« Mož je izborno označil in ironizoval vso nemško gonjo. Toda prav imajo oni, ki svarijo, naj se ne preneglamo nikar in naj stavimo svojih nad previsoko, kajti priti da mora še do hujega, predno boče bolje. Tu se pač porajajo sporadični slučajji streznjenja, ali zagriženost in bojevitost sti še vedno epidemični, tako, da so politički zdravniki še vedno obnemogli nasproti tej epidemiji. In kaj bode še le zopet, ko se snide državni zbor, ko poslanci stopijo na vroča tla, kjer toli izborna vspevajo bacili bolezní ob brižnem negovanju Wolfa?! Spoznanje, da tako ne moremo dalje in da je poštena sprava jedina pot iz tega labiranta, se mora raztegniti vse bolj na široko in na globoko — dotlej pa utegne miniti še precej časa!

Položaj na Ogerskem. Včeraj so imeli ogerski ministri posvetovanje na Dunaju, in sicer pod predsedstvom cesarjevim. Z Dunaja poročajo, da se ni dosegel še nikak vspeh in da se bodo posvetovanja nadaljevala. Opozicijski krogi trde, da se baron Banffy ne povrne v Budimpešto kakor — minister, vladí prijazni krogi pa trde seveda nasprotno, da namreč Banffy ne misli na to, da bi kapituloval pred obstrukcijo. To isto trdijo tudi dunajski oficiozji. Kdo ve, kje je resnica? Saj vemo, da se čisto najodločneje oporeka vestem o odstopu ministrov prav isti hip, ko je tak odstop — najbližji!! Vsakako moramo biti pripravljeni vsaki hip na presenečenje.

Namerovani atentat v Aleksandriji na nemškega cesarja. V Nemčiji vzbuja neprijetno senzacijo neki članek, katerega je prinesla »Rheinisch-Westphalische Zeitung« o nameravanem atentatu na nemškega cesarja v Aleksandriji, o katerem se je svoj čas mnogo govorilo in pisalo. Rečeni list piše: Za Anglijo je bilo zelo neprijetno, da nemški cesar nameruje obiskati Egipt; radi tega je hotela preprečiti ta obisk na vsaki način in kakor ultima ratio, ako bi ne pomagalo nobeno drugo sredstvo, je policija v Aleksandriji celo imela pripravljen mal, izmišljen atentat z bombo. O uprizorjenju pa se stvar ni hotela posrečiti. Cesar je bil namreč, opustil načrt, da potuje tudi v Egipt, že prej, nego se je izvedelo o dogodku v Aleksandriji. Najbrže je bila aleksandrijska policija preveč nestrpna ali pa so v Angliji pozabili dati o pravem času drugo povelje. Aparat je bil torej navit in treba ga je bilo izpustiti. Reuterjeva pisarna je prinašala poročilo za poročilom, toda angleško časopisje, ki je sicer tako dobro dresirano v vseh stvareh zunanje politike, je molčalo v zadregi; od oficiozne nemške strani pa se je nevernim Tomazem odgovarjalo z natančnim opisom moralnega orodja in zatrjevaje, da se je uvela preiskava, da so zločinci že v zaporu itd. Med tem je minolo okolo tri mesece in pol, a dosedaj še nismo slišali niti besedice, kaj je dosegla preiskava. Ves dogodek o atentatu je po takem uprizorila Anglija.

Domače vesti.

Laške laži. Govoré o demisiji grofa Coronija laže »Corriere de Gorizia«, da se kar dviga prah iz njega židovskih predalov. Grof Coronini Fran, da ne ljubi Italijanov, da daje prednost Slovanom, da so Slovenci Benjamini vlade in kmetijske družbe, od povsodi dobivajo najbolje od dobrega — — itd. itd. ter prihaja potem do zaključka, da je grof Coronini storil velikansko uslugo Sloven-cem s tem, da je odstopil. Prej da se je že ločil od

Nemeev (v celjskem vprašanju), sedaj pa da se je ločil še od Italijanov, oziroma od mesta, v katerem je bil rojen in kjer so ga tako oboževali. Italijani so vsprejeli njegovo odpoved, ker da morejo pogrešati takega moža.

To je vse izlagano na debelo.

Za presojo koraka grofa Coroninija je odločilen v prvi vrsti efekt. Efekt pa je ta, da se je zavleklo to, kar so hoteli Slovenci in česar niso hoteli Italijani. To je vendar dovolj jasno. Komu je torej koristil grof Coronini?! Da je ostal na svojem mestu in da je kakor deželni glavar postopal ono objektivnostjo, ki je neizogibno potrebna v taki deželi, te dni bi bilo morda že rešeno to nesrečno vprašanje, ki razburja duhove in zlomljena bi bila laška trma in krivičnost. Po takem je grof Coronini, umaknivši se s toli odlične pozicije, le doprinesel velikansko žrtev fanatizmu, ki razsaja sedaj v vrstah Italijanov. In zato dobiva — broe od onih, katerim se je žrtvoval. Taka je laška hvaležnost.

Proti zavijanjem korespondenčnega biró.

Naš članek o tendencioznem in krivičnem poročanju tega državnega zavoda o dogodkih v I. seji deželnega zbora tržaškega je ponatisnila praška »Politik« malone doslovno. V interesu dobre stvari in resnice izrekamo praškemu listu svojo zahvalo na tem, ker tako je izvedelo širše občinstvo o tem kričočem postopanju. Zajedno pa prosimo »Politiko« in vse druge nam prijazne liste, naj opozorijo svet na dogodke v II. seji rečnega deželnega zbora, zlasti pa na Spadonijev govor, ki smo ga priobčili v izdanju od minolega četrtka, in na vse druge okolnosti, ki so spremljale ta govor, da izve enkrat svet polno resnico, in da se enkrat stopi na pot nesrečnemu sistemu potajevanja v prilog onim, ki pač niso vredni ni najmanje obzirnosti od onih oblasti, ki se imenujejo — avstrijske.

Protestni shodi. V Gorici in v Pulju obdržavala sta se včeraj po slavnem vzgledu dva protestna shoda proti osnovitvi hrvaške gimnazije v Pazinu. Prvega je sklicalo politično društvo v gledališče. Pogrevale so se zopet razne fraze o pristranosti vlade napram Italijanom, o njih zatiranju... vse po slavnem vzgledu. Ob enem s protestom proti osnutju hrvaške gimnazije v Pazinu sprejela se je tudi resolucija proti šolskemu zalogu. Lepo se je moralo čuti, ko je tajnik pol. društvu »Unione« vskliknil, pozvavši italijansko mladež na skrajni boj za bodočnost: »Vse nam je pričakovati od Slovanov, ki so tako neizrečeno podkrepili od vlade!»

Tudi neki socialista se je oglasil, rekši, da tudi v sredi socializmov drhti glas domovine in da bi vsi oni dali življenje zanjo. (E daghela!)

Bolj radodaren je bil neki drugi govornik, češ: med tem, ko se vlada na vse sile napenja, da bi snovala v teh deželah slovenske šole, pozablja na najsvetejšo dolžnost: osnutje laške univerze v Trstu.

V istem štilu se je vršil protestni shod v Pulju, kjer so tudi najvno menili in prišli do sklepa, da bi Italijani vendar morali imeti iste pravice kakor drugi narodi. Srečno so tudi v Pulju vsprejeli resolucijo proti hrv. gimnaziji v Pazinu.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Rojanu je priredila včeraj v dvorani »Slovenske Čitalnice« koncertno veselico. Po razmerju prostora bila je udeležba precejšnja, posebno smo opazili dobro število Rojančanov. Tem manja pa je bila udeležba od strani Tržačanov. Razun onega števila, ki prihajajo zvesto skoraj na vsako veselico, pogrešali smo mnogo oseb, ki bi bili lahko prišli ter s tem pripomogli se svojim obolem v povspesevanje te za naš življ v tržaški okolici prekristne družbe. Omenjena družba ima med drugim otroški vrtec v Rojanu. Kdor pa uvažuje le ta moment, da so navadno prve kali vzgoje in mišljenje, ki se veplyajo v rahločutoče in nežno otroško srce, prevelike važnosti za ves duševni razvoj in za bodoče mišljenje dotičnega, ko vzraste, uvidi, kakega velikega pomena so posebno otroški vrtec za nas. In da se ta naloga tudi resnično vrši v naših otroških vrtoih, imeli smo včeraj zopet, kakor večkrat, priliko, da se prepričamo dejanski. Med raznimi točkami vspeveda nastopali so šolarčki rojanskoga otroškega vrtea z deklaracijami in deškimi prizori. Milo se je storilo vsakemu v sreču, vidé te nežne 4 do 5letne otročiče izvajati svoje uloge precizno in korajžno, ne da bi se naj-

manje vstrašili. In kdor ve, koliko truda stane dotične vzgojevalke, dokler pripravijo in navadijo otročiča do nastopa, mora se res čuditi njih vstranosti in potrpežljivosti.

Pevske točke izvajalo je pevsko društvo »Zarja« v splošno zadovoljnost, posebno pa je agalal četverglasni ženski zbor »Slavčeku«, katerega so pele podružnične in »Zarjine« pevke. Markantno se je čul vsaki glas posebej, posebno se je dobro razločeval težki ženski »bas« v nizkih legah.

Kakor zadnja točka igrala se je gluma v jednem dejanju: »Oče so rekli, da le.« Ta igra je v posameznih delih precej, da jako težka, posebno ker se nje razvitek naslanja na posamezne tipične značaje, katere se ne dajo brez opreznega preučevanja izvajati, kolikor toliko naravno. Naglašamo zopet, kar se je že večkrat storilo, da naj se za take prilike volé igre, katerih efekt leži v komičnih situacijah. Sicer pa se je izvajala igra precej gladko in drastično, dasi se je tu pa tam opazilo, da ima v igri med drugimi vlogami tudi — šepetalec svojo.

Med raznimi točkami vdarjal je rojanski tamburaški zbor, kateri vživa že iz raznih nastopov naše simpatije. Ravno zategadelj smo žalibog opazili, da se isti v številu krči, namesto da bi se še dvigal. Zatorej, rojanski tamburaši, ne omagovati, ampak marljivo naprej!

Rojanski ženski podružnici pa želimo tudi v naprej, naj si ohrani svojo žilavost in delavnost, kakor jo je kazala do sedaj in skaterim jedino more dovesti nje delovanje do konkretnih vpehov.

»Naša straža«. V petek so se prvokrat sešli v Ljubljani izvoljeni odborniki. Volili so pravni in gospodarski in informacijski odsek.

Iz naših pokrajin so voljeni v pravni oddelek: dr. Gregorin, odvetnik v Trstu, dr. Konrad Janežič, odvetnik na Voloskem, dr. Dinko Trinajstič, odvetnik v Pazinu, dr. Henrik Tuma, dež. odbornik Gorici.

V gospodarski oddelek: dr. M. Laginja, odvetnik v Pulju.

Vsi ostali odborniki so v informacijskem odseku.

Sedaj pa na resno delo, za obrambo vsake pedi naše zemlje!

Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah vabi vse prijatelje in prijateljice plesa na veliki ples, katerega priredi jutri v nedeljo dne 8. t. m. v veliki novi dvorani »Narodnega doma« v Barkovljah. K plesu svira orkester. Začetek ob 5. uri popoldne in traja do 11. ure zvečer. Ustopnina za gospode 1 krono, za gospice 50 stotink. — K obilni udeležbi uljudno vabi

Opomnja. Posamezna vahila se ne bodo razpošiljala. odbor.

Za zastavo društva »Kolo« je daroval g. Matija Dekleva 1 K Prej izka ano 282 K. 24 st. Srčna hvala!

»Zavodu sv. Nikolaja« sti pristopile z ustanovino 40 K, mestna občina Černomelj poslala nam pa je dar 10 K.

Zavod se toplo zahvaljuje plemenitem županstvu ter jih postavlja v izgled drugim občinom po širni naši domovini kakorščitnici naših deklet. odbor.

»Tržaško podporno in bralno društvo« priredi dne 14. t. m. svoj navadni veliki ples v redutni dvorani gledališča »Politiama Rosetti.« Veselični odsek tega društva je že ukrenil vse potrebno, da zadovolji častilce tega narodnega plesa.

Uhod in plešišče bodeta bogato in lepo okinčena, izborna vojaška godba je tudi že zagotavljena. Pridite torej prihodno soboto vsi društveniki in prijatelji društva! Na veselo svidenje torej! odbor.

Kulanca banke »Slavije.« Pišejo nam: Pred časom je pogorela kuhinja tuk. težaka Z. D., ki je bila zavarovana pri naši »Slaviji«. Ker pa policia ni bila narejena pravilno, bi bila omenjena zavarovalnica lahko odklonila poravnanje škode, povzročene po požaru.

Na prvi hip se je tudi zgodilo tako, toda pozneje, ko se je gosp. generalnemu zastopniku v Ljubljani vsa stvar natanko pojasnila, je oškodovane prejel popolno odškodnino, za kar se je tudi zahvalil v »Edinosti.«

Druge zavarovalnice ne delajo tako usmiljeno se svojimi zavarovanci, kakor je storila »Slavija« v

tem slučaju, zato pa jo toplo priporočamo vsem onim našim, ki so zavarovani pri tujih zavodih, oziroma, ki še niso zavarovani. Hvala lepa pa tudi velespoštovanemu ravnatelju gosp. Hribarju, kakor generalnemu zastopniku banke »Slavije«, ki je vplival, da se je ta škoda poravnala v popolno zadovoljnost pogorelečevu. Poročevalec.

Opozorjenje. Slavno slovensko občinstvo opozarjamo na tržaški kavarni »Commercio« in »Tedesco.« Tam dobe dobro postrežbo po primernih cenah in vse slovenske in drugih Slovenceem prijaznih časnikov. Osobito ogorzujemo rojake z dežele, da v teh kavarnah lahko puščajo svoje stvari, ako se le za malo časa mudijo v Trstu. S tem jim je prihranjen trošek za hôtel.

Poziv. Dotični gospod, kateri je sprejel od gospe D. za zastavo društva »Kolo« 8 K. in jih ni še oddal, je naprošen tem potom, da to stori takoj.

Posebne antiseptične lastnosti delov **Praškega domačega mazila** iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi napravijo prav dobre vspehe o zdravljenju raznih ran. To sredstvo je enako dobro v varstvo ran, zavaruje nečistost in vnetje in blaži bolečine. To dobro domače sredstvo dobiva se v tukajšnjih lekarnah. Glej oglasa!

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Gorica 7. Po včerajšnjem protestnem shodu, ki so ga priredili kolovodje Italijanov v tukajšnjem gledališču, so demonstranti skušali razgrajati pred škofijsko palačo, toda razgnala jih je policija.

Praga 7. Včeraj je bil tu shod ograrcev. Govorniki so napadali sedanjo taktiko Mladočehov. Poslednje je branil dr. Engel povdarjaje, da je položnje čeških poslancev jako težavno, ker morajo računati se svojimi zavezniki. Shod je vsprejel resolucijo, s katero se pozivljajo češki poslanci, naj glasujejo proti pogodbi z Ogersko, naj branijo načela agrarne stranke ter državno pravo češko.

Budimpešta 7. »Budapester Correspondenz« pravi — sklicuje se na sedanje bivanje ogerskih ministrov na Dunaju — da so neosnovane vse vesti, ki se širijo o osebnih spremembah v ogerskem ministerstvu.

Pariz 7. »Journal« javlja, da imajo členi kasacijskega sodišča sedaj iste nazore o krivdi Dreyfusa, kakor so jih imeli dosedanji vojni ministri.

Madrid 7. Polkovnik San Martin, ki je otok Portoriko predal Amerikanom, je obsojen na do smrti zapor.

Petrograd 6. Nadškof Anton v Filandiji je imenovan mitropolitom v Petrogradu.

»Stara mamica še meni!« je geslo letošnje Kathreinerjeve slike. Ta tvrdka, ki je danes znana po vsem svetu, nam podaja že celo vrsto let za novo leto novo plakatno sliko, ki je vedno bolj dražestno in prikupljivo sestavljena. Občinstvo jo vselej težko pričakuje in je ob jednem tako prijetno iznenadeno, da proti koncu leta že po prodajalnicah povprašuje: »Kaj nam pa prinese Kathreiner za novo leto?« Vprašanje je pač opravičeno, kajti vedno težje je podajati kaj novega in izvirnega za priporočanje Kathreiner-Kneippove sladne kave. In vendar se to omenjeni tvrdki vedno posreča. Letošnja slika z imenovanim geslom nam kaže prijazno smehljajočo se mamico, ki je ravno prav zadovoljno sedla k popoldanski kavi, ko prihití viharno mali vnuk, najbrže z vrta, z rudečim jabolkom v žepu, in zahteva s prav zapeljivim smehljajem istotako svojo porcijo kave: »Stara mamica še meni!« Pogled stare mamice, dobrovoljni, prijazni izraz na častljivem obličju kaže notranji čut in razumnost gotovo odličnega umetnika, ki je izvršil to prikupljivo podobo, katera je jako obogatila našo »cestno galerijo slik«, in katera ob jednem najbolj priporoča stvar samo, Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

TEODOR SLABANJA

srebrar

ulica Morelli 12 v GORICI ulica Morelli 12

priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom svojo delavnico za izdelovanje **cerkvene posode in orodja.** Staro blago popravi, pozlati in posebri v ognju po najnižji ceni. Da si pa zamorejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to zgorej omenjeni stem, da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!

„Slovanski svet“

ki izhaja na Dunaju po dvakrat na mesec na 16 velikih straneh, nastopa sedaj svoje XII. leto. List dokazuje potrebo: 1. uvedanja nacionalne avtonomije za vse avstro-ogerske narode; vsled tega zahteva odstranjenje dualizma in izvršenje raznih historijskih državnih prav še le po izvršeni nacionalni avtonomiji; 2. kulturnih vezij, katere nahajajo Slovani v cirilometodijski cerkvi, v rabljenju cirilice za literaturne jezike, v občeslovanskem literaturnem jeziku in v vsakovrstni narodni umetnosti. Politiška in aktualna vprašanja presoja s stališča občeslovanskih interesov. Obvešča čitatelje o pol. in kulturnih dogodkih in delih, ki se vrše med Slovani ali so ž njimi v sovisnosti in zvezi. Leta 1899. bode list razpravljal tudi o načelih socijalnih in socijalnogospodarskih vprašanj.

„Slovanski Svet“ stoji na leto 5, na četrt leta 1 gl. 25 nč.; za učiteljstvo in dijaštvo 4, na 1/4 leta 1 gl. Naročnina se pošilja upravnistvu „Slov. Sveta“ na Dunaj, IX. Eisengasse 13.

Slovincem!

Priporočam slavnemu slovenskemu občinstvu svoji kavarni „Commercio“ in „Tedesco“, zagotavlja mu dobro postrežbo, toliko kolikor se dostaje prjač, kolikor obilice časopisov slovenskih, slovanskih in družih Slovanom prijaznih novin. Zlasti opozarjam rojake z dežele, da morejo v mojih kavarnah dobiti raznih zaželjenih pojavnih. Za obilen obisk se priporoča udani

Anton Sorli,

lastnik kavarn „Commercio“ in „Tedesco“.

AITE & ZADNIK

V TRSTU,
via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.

TRGOVINA

TKANIN IN MODE.

Velika zaloga
moških in ženskih stof za vse letne sezone.
Velik izbor
plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.

Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina v najnovjšem risanju.
Sprejemajo se naročila moških oblek in perila po meri.

CENE NIZKE.

Za mnogobrojni obisk se priporočata udana
AITE & ZADNIK.

G. Piccoli

dvorni založnik

Nj. svetosti

papeža

Leona XIII.

lekarnar pri angelju
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v

železnatem vinu,

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljšje spričevalo ter dajejo največje poročstvo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nerovne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, slabe (suhe) in bolehave otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gl.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštino plačajo p. n. naročniki. III.

„EDINOST“

večerno in zjutranje izdanje
se prodaja, razun v drugih navedenih tobakarnah, tudi
najužnem kolodvoru.

Hiša na prodaj!

V bližini mesta je na prodaj prostorna hiša ob lepi cesti, ki je pripravna za vsako obrt in letovišče. Več se izve v tiskarni lista „Edinosti“.

Prva tovarna triaška
aparator za izdelovanje plina acetilene
Rocco & C'. Trieste

išče spretnih in solventnih zastopnikov za Goriško. Isti morajo biti povsem veščji slovenskemu jeziku ter morajo razpolagati razsežnim poznanjem gornjih krajev.

Cvet proti trganju.

(Liniment caspicci).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostibolu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nv

Razpošilja z obratno pošto najmanje dve steklenici
„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“
Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

100 do 300 glđ.

Zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika vrazpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudec pod naslovom Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII. Deutschegasse 8.

BOGOMIL PINO,
urar v Sežani.

Zaloga ur za gospode in gospé,
zlatih in srebrnih, z nikalom, nazidnih, budilk itd. itd. itd.

Vsakovrstne poprave
izvršujejo se točno in ceno.

Čuvaj se senjske roke!
dobi se v administraciji našega lista.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, šo meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriiljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Dr. Rosa Balzam | Praško domače mazilo

za želodec.

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja slast in odvaja lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.
Velika steklenica 1 glđ., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 nč., po pošti 6 nvč. več.

Varilo! Vsi deli embalaže nosijo
zraven stoječo, postavno položeno
varstveno znamko.

Glavna zaloga: **Lekarna B. Fragner-ja „pri črnem orlu“** Praga, Malastran, ogel Spornejeve ulice.

Vskadanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v lekarnah: G. Luclani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.